

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11842; Praha číslo
78180; Wien št. 105241.

JUTRO

Naročnina zplača mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo. — Oglast po
tarifu

Marinković poseti Atene

Prihodnji teden bo naš zunanji minister odpotoval
v Atene, da se sestane z grškimi državniki

Beograd, 2. decembra. M. Koncem
tega tedna bo zunanji minister dr. Mar-
inković v spremstvu načelnika politič-
nega oddelka zunanjega ministrstva dr.
Karovića odpotoval v Atene, kjer se
bo vršila 10. t. m. važna konferenca
med njim in grškim zunanjim ministrom
Mihalokopulosom.

Atene, 2. dec. AA. Najavljeni poset
jugoslovanskega ministra za zunanje
dr. Vojislava Marinkovića v Atene
10. t. m. je zbudil nenavadno veliko za-
nemanje in interes v vsej grški javnosti.
Listi posvečajo temu obisku uvodne
članke in naglašajo, da bo njim najboljše
demonstrirano vse govorenje o kombina-
cijah, ki so se pojavile po grško-turški
pogodbi. Grška vlada je rezervirala v

»Petit-Palaisu« apartmane za dr. Mar-
inkovića, njegovo gospo in spremstvo.
Atene, 2. dec. AA. V zvezi z obiskom
jugoslovanskega ministra dr. Marinko-
vića v Atenah je atenski dopisnik agen-
cije Avale posetil predsednika grške vlade
Venizelosa, ki mu je dal sledečo iz-
javo:

»Jako srečni bomo, da bomo mogli v
svoji sredi sprejeti g. dr. Marinkovića,
da pri tej priliki damo izraza čustvom
prijateljstva, osebnega do njega in po-
litičnega do kraljevine Jugoslavije. Ta
trenutek je najugodnejši, da se izmenja-
jo misli o preminogih vprašanjih in da se
ponovno manifestira čustvo prijatelj-
stva, ki spaja obe sosedni državi.«

Brüning vzakoni sanacijski načrt

Hindenburg odobril vzakonev sanacijskega programa
s pomočjo zasilnih odredb

Berlin, 2. decembra. d. Dr. Brüningova
vlada je sklenila na seji, ki jo je imela v
medeljo popoldne in ki je trajala nepretrgo-
ma 12 ur, da bo izvedla program za sanaci-
jo nemških državnih financ s pomočjo za-
silnih odredb. Po seji vlade, ki se je kon-
čala nekaj pred 3. uro zjutraj, se je podal
državni kancelar dr. Brüning s finančnim
ministrom Dietrichom v kancelarsko pala-
čo, kjer so se vršila med njima še ožja
posvetovanja.

Včeraj popoldne je bil državni kancelar
Brüning v avdienci pri državnem predse-
dniku Hindenburgu, kateremu je podal to-
čno poročilo o poteku seje vlade. Na podlagi
tega poročila je predsednik Hindenburg pri-
stal na to, da bo podpisal sanacijski pro-
gram.

Podpis sanacijskega programa je izvršil
predsednik Hindenburg sinoči. Med podpi-
sanimi zakoni manjkajo samo trije, ki pa
bodo poznej predloženi državnemu zboru.
Sanacijski program obstoji namreč iz 28
zakonskih predlogov od tega imajo trije
tak značaj, da pomenjajo stvarno spre-
membo ustave in se je vlada zaradi tega
odločila izvesti njihovo vzakonenje edino
s pristankom zbornice. Ti trije zakonski na-

črti se tičejo finančne izenačbe med drža-
vo in deželami, dalje zakon o omejitvi ne-
potrebni izdatkov v deželah in občinah in
tretji zakon o štednji.

Vlada se je odločila za vzakonenje sana-
cijskega programa s pomočjo zasilnih od-
redb, ker je resno dvomila o tem, da se ji
bo posrečilo zbrati za sprejem vseh 28 za-
konskih načrtov potrebno večino v držav-
nem zboru. Dalje pa je bilo razpoloženje
med strankami tudi tako, da je bilo prič-
akovati tudi v najboljšem slučaju zelo dol-
gotrajno debato med katero bi gospodar-
stvo v naprej blazilo.

Z zasilnimi odredbami vzakoni sanacijski
program bo predložen takoj državnemu
zboru, v katerem bodo desničarske
stranke in komunisti brez dvoma zahtevali,
da se ta sanacijski program ukine. Najbrže
se bo še tekom sobote vršilo glasovanje o
tem predlogu. Odlučitev o usodi vlade in
pa sanacijskega programa bo ležala takrat
vsekakor v rokah socialistov, ki bodo naj-
brže glasovali proti desničarskemu in ko-
munističnemu predlogu ter na ta način
omogočili vladi nadaljnji obstoj in prepre-
čili eventualni razpust državnega zbora ali
celo kako težje posledice.

Sklicanje splošne razorožitvene konference

Dan sklicanja bo že določil svet DN na januarskem za-
sedanju — Konferenca se sestane na Dunaju

Berlin, 2. decembra. d. Nemški listi
objavljajo iz ženevskih diplomatskih
krogov poročilo, da je bil dosežen med
diplomati zbranimi na pripravljani raz-
orožitveni konferenci sporazum o skli-
canju velike splošne razorožitvene kon-
ference. Konferenca se bo vršila na
Dunaju.

Dan sklicanja splošne razorožitvene
konference bo najbrže že določen na
januarskem zasedanju Sveta Društva
narodov. Baje je večina delegatov raz-
položena za to, da bi se splošna razoro-
žitvena konferenca sestala 1. februarja
1932. Konferenca bo delala do sredine
poletja, nakar bo nekaj mesecev prelo-
žena in se bo jeseni zopet nadaljevala
do zaključka obširnega programa.
Splošna razorožitvena konferenca bo
ena največjih konferenc, kar se jih je
vršilo doslej v zgodovini. Na njej bo za-
stopanih 60 držav z delegacijami, ki bo-
do močne od 50 do 60 oseb. Baš zaradi
tega je bilo brez posebnih težkož skle-
njenjo, da se splošna razorožitvena kon-
ferenca ne bo vršila v Ženevi, kjer bi
primanjkovalo prostora za nastanitev
članov posameznih delegacij. Na Dunaju
bi se vršila konferenca in dunajskem

dvoru, kjer je na razpolago dovolj ve-
likih in obširnih dvorov.

Ženeva, 2. decembra. s. Ženevski pri-
pravljalni razorožitveni odbor je danes
brez debate odklonil predlog Nemčije naj
se prepove vsako napadalno orožje. Načrt
o razorožitveni pogodbi vsebuje tudi do-
ločbo, s katero se države obvezujejo, da ne
bodo v slučaju vojne uporabljale kemične-
ga orožja. K temu je stavil grof Bernstorff
dodatni predlog, naj se prepove tudi dru-
go napadalno orožje in njegovo izdelova-
nje. V svoji utemeljitvi je grof Bernstorff
opozarjal na to, da odklanja Kelloggov pakt
na svečan način vse napadalne vojne. Lo-
gična dopolnitev tega pakta, ki leži samo
v prepovedi vsakega napadalnega orožja,
pa se še ni našla.

Odbor se sploh ni spustil v debato o tem
nemškem predlogu ter ga je odklonil z de-
setimi proti dvema glasovoma Nemčije in
Rusije. Trinajst članov se je vzdržalo gla-
sovanja.

Berlin, 2. decembra. s. Nemško - naci-
onalna frakcija je poslala pruskemu de-
želnemu zboru predlog, v katerem poziva
prusko vlado, da pozove državno vlado, naj
nemudoma sporoči državam, bivšim so-
vražnicam, da Nemčija zahteva sedaj za
sebe popolno svobodo glede oboroževanja,
ker so države, bivše sovražnice, odklonile
splošno razorožitve.

Cilj italijanske zunanje politike

Z aktivnostjo v zunanji politiki hoče prikriti notranjo
gospodarsko krizo

Berlin, 2. decembra. M. Povodom
nedavnega poseta turškega zunanjega
ministra v Rimu poročila rimski dopis-
nik »Berliner Tageblatt« svojemu li-
stu:

»Italija izkorišča vsako priliko, da po-
kaže svetu, da sta ne samo Bolgarija
in Madžarska, marveč tudi Grčija in
Turčija pod njenim vplivom in da tvo-
rijo vse štiri države pod italijanskim
vodstvom vzhodni blok proti Jugosla-
viji in francoski politiki na Balkanu.
Tudi sestanke Litvinova in Grandija v
Milanu ter potovanje Litvinova v Ber-
lin, kjer se je malo poprej mudil tudi
grof Bethlen, služijo temu cilju. Italija
je zaradi svojih izdatkov za armado, ki
požro 30 odstotkov celokupnih državnih
izdatkov, v zelo kritičnem finanč-
nem položaju. To vedo tudi v Franciji,
kjer prav tako ni nikakva tajnost, da se
da doseči cilj tudi na ta način, če se
pusti Italijo, da se oborožuje tako dol-

go, dokler ne bo gospodarsko propad-
la. Gospodarska kriza bo slej ali prej
prisilila Italijo, da omeji svoje oborože-
vanje. Zaradi tega si Italija baš priza-
deva ustvariti v inozemstvu z vestmi o
snovanju raznih Franciji nasprotnih
zvez vtis, da je gospodarsko močna in
popolnoma neodvisna od zapadnih ve-
lesil.

Tardieu ne bo popustil

Pariz, 2. dec. AA. Listi priobčujejo po-
ročila o razgovorih, ki so bili včeraj med
poslanci v parlamentu in naglašajo, da so
govorice o tem, da bo vlada podala ostavo,
ko, brez osnove.

»Le Matin« pravi, da sedanji predsednik
francoske vlade Tardieu ne spada med
one, ki bi metali puško v koruzo in ki bi
dezertirali.

Listi pa pripisujejo velik pomen inter-
pelacijski debati, ki bo v četrtek v senatu
o splošnem političnem položaju. Bitka bo
resna.

NOVE TEŽKOČE V AVSTRIJI

Poostritev spora med Seiplom in Schobrom — Dr. Ender bo vrnil
mandat — Poraz krščanskih socialcev ob otvoritvi parlamenta

Dunaj, 2. decembra. Ko je bil v sobo-
to predarški deželni glavar dr. Ender
poverjen s sestavo nove vlade, je vla-
dalo splošno prepričanje, da bo vladna
kriza v najkrajšem času rešena na bazi
sporazuma, doseženega med krščanski-
mi socialci in Schobrovim blokom. Proti
pričakovanju pa so nastopile nove
komplikacije, ki jih je izzvalo desničar-
sko Seiplovo krilo. To bi bilo, ako bi
došlo do realizacije sporazuma, potis-
njeno ob stran in oslabiljeno tem boli,
ker bi s heimwehrovci, ki v nobeni vla-
di ne bi bili zastopani, izgubilo svojo
najjačjo oporo. Zato so naenkrat iznova
nastopili z zahtevo, da morajo heim-
wehrovci ostati v vladi.

Schober je to zahtevo odločno odklo-
nil. Razmerje med njim in Seiplom se
je zaradi tega tako zaostrojilo, da je Scho-
ber nastopil sploh proti vsakemu sode-
lovanju s Seiplom in zlasti ni hotel niti
slišati o tem, da bi Seipel ostal zunanji
minister.

Dr. Ender je včeraj in danes konferi-
ral ves dan z voditelji posameznih skup-
in. Posebne težave povzročata tudi vpra-
šanje predsednika novo izvoljenega na-
rodnega sveta. Na to mesto reflektirajo
tako krščanski socialci kakor socialni
demokrati. Schobrova skupina zastopa
mnenje, da mora nova vlada že na zu-
naj pokazati, da hoče v državi red in
mir ter da ne želi prelomiti s stari običajem,
po katerem pripada mesto
predsednika narodnega sveta najmoč-
nejši stranki. Zato tudi na današnji
otvoritvi seji parlamenta še ni prišlo
do njegovega konstituiranja, čeprav so
ga hoteli krščanski socialci izsiliti in s
tem postaviti liberalne skupine pred al-
ternativo, da se takoj odločijo ali za nje
ali pa za socialiste. To namero so pre-
prečili socialisti sami, ki so s svojimi
glasovi pripomogli, da je bil sprejet od-
goditveni predlog, stavljen od Schobro-
vega bloka.

Dunaj, 2. decembra. s. Pogajanja dr.
Enderja s Schobrovim blokom so se vr-
šila do poznega večera, a so ostala brez
uspela. Po nalogu svoje stranke je dr.

Ender naposled stavil Schobru tri al-
ternativne predloge, katera mesta naj
bi dobil Schobrov blok. Ta je v načelu
pristal na predlog, da dobi podkancelar-
sko mesto, združeno z zunanjim reso-
rom, ter justično in notranje ministrstvo.
Zahteval pa je, da dobi namesto notra-
njega finančno ministrstvo in da se vsa
policijska služba loči od notranjega mi-
nistrstva ter direktno podredi dr. Scho-
bru kot podkancelarju.

Krščanski socialci so te zahteve od-
bili in pogajanja se niso več nadaljeva-
la. Dr. Ender bo jutri vrnil svoj man-
dat za sestavo vlade zveznemu pred-
sedniku, ki se bo moral nato odločiti, ali
poveri mandat kakemu drugemu politi-
ku ali pa naj dr. Ender obnovi pogaja-
nja za sestavo meščanske koalicijske
vlade.

Prva seja novega parlamenta

Dunaj, 2. dec. s. Danes se je po določbah
ustave sestal novoizvoljeni avstrijski pa-
rlament k svoji prvi seji. Začetek seje se
je zakasnil, ker se je prej vršila konferenca
voditeljev strank o sestavi predse-
dstva novega parlamenta. Ker na konferenci
ni bilo mogoče doseči sporazuma, se je za-
to zakasnila tudi otvoritev seje. Konferen-
ca je končala brez rezultata.

Na natlačeno polnih galerijah je občin-
stvo z veliko napetostjo pričakovalo ot-
vortve parlamenta. Več sto oseb, ki so pro-
sile za vstopnice, je moralo oditi, ker ni bilo
več prostora. Tudi diplomatske lože ter lo-
že zveznih svetnikov (senatorjev) in novi-
narjev so bile prenapolnjene.

Kot prvi so vstopili v dvorano krščanski
socialci, ki so imeli v gumbnicah bele na-
geličke. Skrajna desnica, na kateri so v
prejšnjem parlamentu sedeli tudi krščanski
socialci je bila rezervirana za poslance
Heimatbloka. Takoj za krščanskimi socialci
so pričakovali v dvorano člani Schobro-
vega bloka, ki so imeli v gumbnicah plavice.
Na čelu skupine je prišel dr. Schober. Soci-
alni demokrati s svojimi novimi ženskimi
članicami so imeli v gumbnicah rdeče na-
geličke. Nato so prišli člani Landbunda,

Štajerci v sivih, Korošci pa v rujavih jo-
pih. Kot zadnji so vstopili v vojaški vr-
sti heimwehrovski poslanci, osem po števi-
lu, z ministrom grofom Starheimbergom in
dr. Hueberjem na čelu. Bili so oblečeni v
heimwehrovske uniforme z vojnimi in dru-
gimi redovi in s heimwehrovskimi klobuki.
Kakor na komando so zasedli svoja mesta.
Kot prvi in edini poslanec je pozdravil gro-
fa Starheimberga in njegovo mater, ki je bi-
la na galeriji posl. dr. Seipel.

Podpredsednik razpuščenega parlamenta,
socialni demokrat Elderschi, ki pa ni imel
rdečega znaka svoje stranke, je otvoril se-
jo ter je najprej počastil spomin pokojnega
podravnatelja parlamentarne pisarne Bru-
nerja. Njegov govor je zbornica poslušala
stojte. Nato so poslanci prisegli po predpisih
ustave. S tem je bil prav za prav dnevi
red današnje seje izčrpan, ker se konstitu-
iranje zbornice zaradi nerešenega vpraša-
nja predsednika ni moglo izvršiti. Kljub temu
so krščanski socialci zahtevali, naj se
vrše volitve, ker so hoteli velenec in
agrarce prisiliti, da se odločijo, pri čemer
so seveda računali, da si ne bodo upali gla-
sovati za socialiste. Poslanec Straifer pa
je kot predsednik gospodarskega bloka,
predlagal, naj se zbornica konstituirajo šele
na prihodnji seji. Pri glasovanju je bil
Straiferjev predlog sprejet z glasovi soci-
alnih demokratov in Schobrovega bloka
proti glasovom krščanskih socialcev in
Heimatbloka. Predsednik Elderschi je nato
naznanil, da je prihodnja seja sklicana za
četrtek ob 13. uri z dnevnim redom: konsti-
tuiranje Narodnega sveta.

Ob zaključitvi seje so bili z druge gale-
rije vrženi v dvorano povezani šopi šib, na
katerih so bili privezani s črnimi trakovi
listki z napisom: »Čekajte le dalje, ljubi
ljudje! Mi fašisti ne čukamo, temveč dela-
mo in ustvarjamo!« Mladeža moškega, ki
je metal te svežnje, so aretirali ter izročili
komisarijatu parlamentarne policije. Ko je
stal v predsobi komisarijata, so ravnokar
prihokali mimo poslanci Heimatbloka v
svoji uniformah. Aretirani je dvignil svojo
desnico k fašističnemu pozdravu. heimwe-
rovski poslanci so mu odgovorili na isti
način. Drugi heimwehrovec, ki je tudi me-
tal šibe v dvorano, je ušel.

Skopski omladinci pomiloščeni

Nj. Vel. kralj je pomilostil zapeljane dijake, ki so bili
l. 1927. obsojeni v Skoplju zaradi veleizdaje

Beograd, 2. decembra. M. Včeraj na
narodni praznik dne 1. decembra, je
Nj. Vel. kralj podpisal ukaz, s katerim
se oproščajo nadaljnega izdrževanja
kazni dijaki, obsojeni 10. decembra
1927 v Skoplju zaradi veleizdaje in za-
prti v niški kaznilnici. Amnestirani so:
Sterija Bazdović, Boris Svetjević, Bo-
ris Andrijević-Mišević, Todor Ričević,
Dimitrije Necević, Jovan Sopović in Di-
mitrij Djuzelović, ki so bili obsojeni po
zakonu o zaščiti države na 5 do 20 let
roboje.

Amnestija omladincev, obsojenih v
tako zvanem skopskem procesu, bo iz-
zvala v vsej jugoslovnski javnosti naj-
večje zadovoljstvo. Zadovoljstvo je
tem večje, ker so oproščeni nadaljnje
kazni omladinci, ki so sicer zagrešili
najtežje zločine zoper domovino, toda
ne iz lastne pobude, marveč zapeljani
po večših intrigah temnih elementov,
ki so z lažnimi idejami spravili mladi-
no v zmo. Znano je, da so makedon-
stvujušči poskušali na vse načine spravi-
ti našo državo v slabo luč. Ni jim za-
dostovalo, da so pošiljali zločince pre-

ko meje in uprizarjali atentate in umo-
re. Spravili so se celo nad srednješol-
sko in visokošolsko omladino, ki je vse-
lej dovezeta za prikupljiva gesla in de-
je. Ko so jih imeli v svojih mrežah, so
jih cinično ovadili našim oblastem, da
bi mogli proces proti tem žrtvam svojih
intrig predstaviti v nepoučenem ino-
zemstvu kot nasilje, ki ga vrše jugoslo-
venske oblasti nad makedonskim živ-
ljenjem. Krivda obtožencev je bila doka-
zana in našim oblastem ni preostajalo
drugo, kakor da so postopale po dolo-
bah zakona.

Sedaj je Nj. Vel. kralj s svojim uka-
zom velikodušno odpustil tem zapelja-
nim omladinom nadaljnjo kazni in jim
dal možnost, da uvidijo svojo zmo in
postanejo zopet verni sinovi svojega
naroda. Osvobojeni omladinci, ki pač
niso pričakovali take milosti, so spre-
jeli kraljevo plemenito gesto z globoko
hvaležnostjo in enodušno izjavili, da se
ne bodo nikdar več dali zapeljati, mar-
več da bodo zvesto služili veliki jugo-
slovnski domovini in svojemu pleme-
nitemu kralju.

Nj. Vel. kralj o sokolski vzgoji

Beograd, 2. decembra AA. Izvršni odbor
Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije je
imel konec minuloga tedna svojo sejo. Po
seji sta prvi in drugi namestnik starešine
gg. Gangl in Paunković bila sprejeta v av-
dienci od Nj. Vel. kralja, v kateri sta Nj.
Vel. kralju predala jubilejno delo o slovan-
skem Sokolstvu. Nato sta kralju razložila
položaj Sokolstva in razvoj njegovih or-
ganizacij v državi. V svojem odgovoru je
poudaril Nj. Vel. kralj moralni uspeh sokol-
skega zleta zlasti med tujimi gosti, posebno
med Francozi, ki so z zleta odnesli najbolj-
še vtise. Nj. Vel. kralj je izrazil prepriča-
nje, da se nova jugoslovnska generacija
najbolje vzgaja v Sokolstvu.

Nova člana VZS

Beograd, 2. dec. AA. Z ukazom Nj. Vel.
kralja in na predlog predsednika ministr-
skega sveta generala Petra Živkovića sta
postavljena za nova člana vrhovnega za-
konodajnega sveta g. Uroš Desnica, od-
vetnik v Splitu in g. Salih-Baljić, odvetnik
v Sarajevu.

Zveza železniških uradnikov se preseli iz Ljubljane v Zagreb?

Zagreb, 2. dec. n. Danes se je vršila v
Zagreb skupščina železniških uradnikov
prve in druge kategorije iz zagrebske
oblastne uprave. Z zborovanja so bile od-
poslane vdanostne brzojavke Nj. Vel. kra-
lju, predsedniku ministrskega sveta in mi-
nistru za promet. Sprejet je bil sklep, da
se izpopolni oblastni odbor udruženja s
šestimi novimi člani. Nova skupščina so
bo vršila 7. t. m. in bo na njej sprejet
sklep, da se prenese centralna uprava, v
kateri so včlanjeni železničarji iz vse kra-
ljevine, iz Ljubljane v Zagreb, kamor bo
premeščeno tudi uredništvo »Glasnika že-
lezniških uradnikov«

Odlikovanje majorja Sondermajerja
Pariz, 2. decembra AA. Havas poroča,
da je predsednik jugoslovnske zrakoplov-
ne družbe major Sondermajer imenovan za
člana mednarodne sportne komisije medna-
rodne letalske federacije.

Stavka v škotskih rudnikih

London, 2. decembra. AA. Tajnik za rude
Shinwell je izrazil upanje, da se bo stavka
v škotskih premogovnikih končala že dan-
es. — V Glasgowu se je sestala včeraj
plenarna konferenca zveze škotskih rudar-
jev, ki je razpravljala o predlogu lastnikov
rudnikov za začasni sporazum.

Sovjetsko-kitajska konferenca

Moskva, 2. decembra AA. Prihodnja ki-
tajska-sovjetska konferenca se bo vršila 4.
decembra v Moskvi.

Češka demokracija o današnjem stanju v Jugoslaviji

Velepomemben govor češkoslovaškega voditelja senatorja Vaclava Klofača o režimu 6. januarja

Praga, 1. decembra.

Po vsej Češkoslovaški republiki je bil letos praznovan jugoslovanski državni praznik na posebno svečan način. Najuglednejši češkoslovaški listi so objavili članke o pomenu tega dne za bratski jugoslovanski narod, narodne organizacije pa so priredile posebne svečanosti. Zlasti lepe proslave so se vršile v krajih, kjer delujejo Češko-jugoslovske lige. V Pragi je Liga priredila krasno urobo večer, na katerem sta govorila bivši poslanik dr. Tresić-Pavičević in generalni direktor čeških drž. gledališč Jaroslav Kvapil. Posebnega pomena pa je bila svečanost, ki jo je priredil klub čl. narodno-socialistične stranke v veliki dvorani hotela Huse. Obisk je bil izredno velik. Zasluzni voditelj stranke, senator Vaclav Klofač, je imel pri tej priliki govor, v katerem ni le praznovanje pomena uedinjenja in dal izraza bratski ljubezni češkoslovaškega naroda do jugoslovskega naroda, temveč je povedal tudi nekaj iskrenih besed o današnji politiki Nj. Vel. kralja.

Izvajanje Vaclava Klofača, ki po pravici slovi kot eden prvih pobornikov narodne in demokratične misli v Češkoslovaški, a tudi kot izvrsten poznavalec prilik v Jugoslaviji, so vzbudila v češkoslovaški javnosti veliko pozornost ter bodo mnogo doprinesla k pravičnemu presojanju naših razmer v češkoslovaškem narodu. Senator Klofač je m. dr. dejal:

»O Jugoslaviji se dosti govori in piše, pri nas in v inozemstvu. Vse te vesti in informacije je treba sprejemati z veliko rezervno.

Mene ni prav nič strah za Jugoslavijo, da jaz celo v mnogočem zavidam Jugoslovane. Dobivam stalno podrobne informacije iz najrazličnejših strani in bil sem pri nas prvi, ki nisem zameril spremembe, katero so napravili s Sokolom. Nasprotno odobravam sem jo. Tudi po katerikoli drugi strani nimam strahu, ker vem, da je v Jugoslaviji dosti in dosti razumnih in potrpežljivih ljudi, ki so spoznali, da je današnje stanje bilo neizogibna solucija. Ti ljudje niso izgubili niti vere, niti glave. Jugoslovani vidijo tako kakor mi Čehi in Slovaki, da je prepoved izsušenja v svobodo težak proces in da bodo polnega blagoslova svobode deležni prav

za prav šele naši otroci. Ne gre drugače. Moramo se pomiriti s sedanjostjo, četudi ni popolnoma v skladu z ideali, ki nam jih opisujejo teoretiki v svojih knjigah.

Ni me strah za Jugoslavijo in s trdnostjo vero ter mirno gledam v bodočnost ker poznam kralja Aleksandra. Njegov značaj in njegovi nameri so mi porok uspeha in zmage demokracije. Njegove zamisli so kristalno čiste. Poznam njegovo globoko domoljubje, ki se ne razlikuje od idealnega in nesebičnega domolubja naših največjih mož. Poznam njegovo dobro voljo in njegove demokratične nazore. Kralj Aleksander je moderen človek, demokrat po prepričanju. On je mnogo bolj voditelj naroda nego vladar, na njem ni sence tega, kar si mi, misleč na Habsburžane, običajno predstavljamo pod vladarjem. Kralj Aleksander je od Franca Jožefa ali od Karla Habsburškega ravno tako daleč, kakor jaz. Primerjal bi ga z našim kraljem Jurijem Podjebradskim, ki pa je prišel iz vrst nad narod postavljene aristokracije, dočim so predniki kralja Aleksandra iz kmečkega rodu. Od 1. 1912., ko so za jugoslovanski narod nastali opasni časi, od najusodepolnejše dobe sem, vidim kralja Aleksandra na čelu naroda. Visoko cenim, da vidi tudi kralj Aleksander, kakor večina jugoslovskega narodnih politikov v bratskih odnosih Jugoslavije in Češkoslovaške fundametalno jugoslovske politike. Dinastičnih oziroma nima, njeu gre samo za eksistenco in prospek države in naroda in za njun napredek. To je dokazal tudi z odločnim nastopom 6. januarja. Samo človek, ki ni objektivni, ne more tega razumeti.

Klofač je nato podrobno razpravljalo o stremljenju kralja za notranje pomirjenje in o mirovnih ciljih jugoslovske politike. Zaključil je svoj veliki govor z oduševljeno apoteozo bratskega jugoslovskega naroda in njegovega kralja. Češkoslovaški narod, ki se je dobro ravnal po geslu »Zvestoba za zvestobo«, koraka roko v roki z Jugoslavijo veliki bodočnosti nasproti, ker velja za oba naroda tudi geslo »Ljubezen za ljubezen«.

Klofačevim besedam je sledilo burno odobravanje. Navzoči so priredili Jugoslaviji, njenemu kralju in narodu navdušene ovacije.

Manifestacija jugoslovske misli med našimi rojaki v tujini

Impozantne proslave narodnega praznika v jugoslovske kolonijah Lep utis v inozemstvu

Beograd, 2. decembra. r. Impozantnim proslavam državnega praznika v vsej državi (o čemer je obširneje poročal že »Ponedeljek«), so se po poročilih, ki prihajajo iz inozemstva, priključile tudi vse jugoslovske kolonije v inozemstvu. Posebno slovesno je praznovalo praznik uedinjenja naše delavstvo, ki ga je borba za kruh pognala v tujino. Tudi pri tej priliki je manifestiralo svoje globoko jugoslovske prepričanje in zvestobo do domovine in kralja. Posebno slovesno so praznovali naši rudarji v Franciji, Nemčiji in Belgiji. Kljub hudi eksistenčni borbi so pustili dole, šli skupno v cerkev, kjer se je vršila od njih naročena in plačana služba božja, po cerkvenem opravilu pa so imeli slavnostno zborovanje s primernimi nagovori. V vseh večjih centrih so prisostvovali tem proslavam tudi naši poslaniki in konzuli. Z vseh takih zborovanj so bile poslale Nj. Vel. kralju in ministrskemu predsedniku pozdravne brzojavke.

Tudi ameriški Jugoslovani niso opustili te prilike, da obnove prisego zvestobe do-

movini in kralju. V vseh večjih kolonijah so se vršile velike svečanosti. Posebno lepo je bilo zborovanje v Chicagu, od koder je bila poslana Nj. Vel. kralju naslednja brzojavka:

Preko šest tisoč Jugoslovenov mesta Chicago in okolice, zbranih v Ashland Auditoriu v Chicagu, ki praznovaljo 1. decembra kot dan osvobodjenja in uedinjenja Jugoslovenov, pozdravlja Vaše Velikanstvo kot kralja Uedinitelja in idealnega voditelja jugoslovske misli, katerega temelje tudi v širokih masah jugoslovske emigracije globoko korenine. Mnogo je doprinesel k temu tudi generalni konzul dr. Kolombatović. Jugoslovanski emigranti so pripravljali žrtvovati vse za jugoslovske edinstvo in napredek Jugoslavije.

Inozemski tisk registrira te manifestacije in soglasno ugotavlja, da se je v dnu novega režima v Jugoslaviji tudi med Jugoslovani v tujini dvignila narodna zavest in solidarnost, kar je le nov dokaz notranje nacionalne konsolidacije države.

Komunistična zarota v Perziji

London, 2. dec. AA. Po poročilu iz Teherana so perzijska oblastva odkrila široko razpleteno zaroto. Zarotniki so se gibal v ruskih krogih Perzije. Vlada je v zvezi s to zaroto prejela okrog 500 boljševiških agentov. Velik del prijetih agitatorjev je imel ameriške potne liste.

Usoda drzne letalke

Newyork, 2. decembra AA. Letalko Miller so našli zdravo na otoku Andros. Pogumna letalka je morala pristati v džungli. Zaslja je bila v hud vihar, nakar je izgubila orientacijo in porabila ves bencin.

Največja novinska agencija

Berlin, 2. decembra M. Kakor poročajo tukajšnji listi, bo v Amsterdamu osnovano veliko novinarsko poročevalsko podjetje, ki bo spajalo vse obstoječe glavne novinske agencije kakor Havas, Reuter, Wolf, Stefani itd. Podjetje bo skrbelo za to, da se bodo vse važnejše politične, finančne in gospodarske vesti razširjale kar najhitreje z uporabo najmodernejših sredstev. Osnovni kapital bo znašal 250.000 holandskih gldinarjev.

Pred gradnjo največjega parnika

London, 2. decembra AA. Južnozelezniška družba je sklenila graditi nov suhi dok v Southamptonu, ki bo dovolj velik za gradnjo novega velikega prekoceanskega parnika, ki bo največji na svetu. Novi parnik bo imel 73.000 ton in bo dolg 1800 čevljev. Gradnja te ogromne ladje bo trajala tri in pol leta. Gradili jo bodo v Clydebanku. Zaposlenih bo 3000 delavcev.

Ljudsko štetje v Italiji

Rim, 2. decembra AA. Uradni list priobčuje dekret z navodili o ljudskem štetju, ki bo v Italiji in po italijanskih kolonijah 21. aprila 1931.

Nov atentat pri Gorici

Pri Murovici so v nedeljo zvečer neznani napadli družbo finančnih stražnikov in enega ustrelili — Fašistični listi zopet vane krivdo na Slovence

Rim, 2. decembra. AA. Agencija Stefani poroča, da so sročili v bližini Murovice pri Gorici streljali iz grmovja s puškami na avtomobil, v katerem se je vozilo šest carinikov. Finančni stražnik Cesare Rastelli je bil pri tem ubit. Oblasti so podvzele stroge ukrepe, da izsledijo napadalce. Zločinu pripisujejo političen značaj.

Pariz, 2. decembra. AA. Havas poroča iz Rima: Italijanski listi izražajo povodoma atentata na avtomobil s 6 italijanskimi cariniki pri Gorici svojo nevoljo in zopet trdijo, da gre za terorističen akt. V zvezi z atentatom je bila izvršena aretacija več oseb. Našli in zaplenili so tudi večjo količino orožja in municije v kraju Murovice.

Trst, 2. decembra M. Prva vest o napadu na finančne stražnike je bila laisirana tako, da se je v italijanski javnosti ustvarilo prepričanje, kakor da so napadalci Slovenci. Komentarji fašističnega tiska so popolnoma identični s komentarji ob priliki prejšnjih slinih dogodkov. V akciji je ne samo policija, marveč tudi fašistična milica, policijski psi in pokrajinski tajnik fašistične stranke v Gorici Avenanti zopet osebno vodi preiskavo. Fašistični tisk po starem običaju napoveduje, da bo preiskava odkrila napadalce, ki so brez dvoma člani »slovske teroristične organizacije«. To je trdil fašistični tisk tudi ob atentatu v Vrhoplju in pri vseh drugih slinih incidentih, vendar pa krivci doslej v nobenem primeru niso bili izsledeni. Izgleda, da je tudi to samo del velike fašistične akcije za italijanizacijo Julijske Krajine. Fašisti lahko na ta način vrše aretacije na debelo in vodijo preiskave, ki se nikdar ne zaključijo, a jim prizio možnost, da se znebijo vseh njim neugodnih elementov, napolnijo ječe in deportirajo vsakogar, ki jim ni po godu.

O najnovejšem napadu pri Murovici objavlja fašistični tisk obširna poročila. Listi soglasno ugotavljajo, da se je šest finančnih stražnikov zbralo v neki gostilni v Murovici, kjer so se zabavali do večera, nakar so se odpravili z avtomobilom proti Gorici. Na potu so naleteli na zasedo, odkoder so začeli neznanici streljati in so pri tem ubili finstražnika Cesara Rastellia. Napadalci so nato pobegnili. »Piccolo« naglašajo, da so se finančni stražniki držali junaško.

Eden izmed njih je takoj po prvem strelu dal glasno povelje za streljanje, kar je napadalce preplašilo, da so pobegnili, čeprav finančni stražniki niso imeli pri sebi nikakega orožja. Tudi »Piccolo« kategorično trdi, da so napadalci Slovenci, češ da v dolini Soče še vedno razvija svojo akcijo neka »slovska teroristična banda«.

»Piccolo« ne dvomi, da so atentatorji iz teh krajev, ker so napad dobro pripravili in nato izginili.

Preiskavo vodita šefa goriške policije Modesti in pokrajinski fašistični tajnik Avenanti. Miličniki so najprvo zasedli gostilno, v kateri so se mudili finančni stražniki pred napadom. Gostilničarja in mnogo drugih ljudi so aretirali in odvedli v Gorico. »Piccolo« zatrjuje, da je preiskava na dobrem potu in da bodo napadalci kmalu pod ključem. V zvezi s tem hvali šefa goriške policije in poroča, da je po njegovi zaslugi uspelo priti na sled tudi vrhpoliskim atentatorjem na učitelja Sottosantia. »Piccolo« zatrjuje, da je bil eden izmed teh atentatorjev že aretiran, dva pa sta pobegnila preko meje.

Volilne sleparije Bethlenove vlade

Burna seja madžarske zbornice — Na pošti je izginilo 100.000 volilnih legitimacij pristašev opozicije

Budimpešta, 2. dec. s. Danes je prišlo v zbornici do tako razburljivih scen, kakršnih zbornica že dolgo ni videla. Vzrok za to so dale obične volitve v Budimpešti, ki se vršijo 21. in 22. decembra. Madžarska, kakor tudi socialdemokratska opozicija je dolžila vlado raznih nečednih volilnih manipulacij ter je med drugim trdila, da ni več kot 100.000 opozicijskih volilcev dobilo volilnih legitimacij, katere je »sta ukradla«.

Trgovinski minister Bud, ki je odgovoril za poslovanje pošte, je prišel v dvorano, kar je dalo povod za silen nemir. Po-

slanci so mu klicali: »Tatovi, roparji, na obtožno klop z njimi!« Ko se je nemir nekoliko polegel, je hotel govoriti minister Bud, vendar pa je opozicija takoj zopet začela z nemirami. Predsedniku ni preostalo drugega, nego da je prekinil sejo. To se je trikrat ponovilo, končno pa je vendarle mogel minister Bud izjaviti, da nikakor ne gre za tatvino volilnih legitimacij, temveč da je pogrška kvečemu v tem, da pošta tehnično ni mogla dostaviti več kot 300.000 volilnih legitimacij. Ob splošnem protestu je bila seja zaključena.

Angleži in Američani ponujajo zgradbo ladjedelnice

Rim, 2. dec. M. »Giornale d'Italia« poroča iz Zagreba, da so razne angleške in ameriške tvrdke ponudile jugoslovske vlad pod zelo ugodnimi pogoji zgradbo večjih in manjših ladjedelnice na Jadranu. Jugoslovska vlada bo te ponudbe proučila in sprejela najugodnejše, ki bodo odzvalale razvoju jugoslovske pomorske trgovine, kakor tudi razvoju rečne plovitve.

Izlet Beograđanov na Bled

Beograd, 2. dec. r. Društvo »Jugoslovenski turisti« v Beogradu organizira za katoliške božične praznike izlet v Ljubljano in na Bled. Izletniki bodo potovali s posebnim brzojavom ter bodo posetili tudi Kranjsko goro, Bohinjsko jezero in Vintgar. V dravski banovini bodo ostali od 23.—26. decembra. Za bivanje na Bledu bo sestavljen poseben zabavni program. Za izlet so določene posebne nizke cene. Vožnja iz Beograda na Bled in nazaj bo stala v tretjem razredu 200, v drugem razredu pa 300 Din. Bivanje na Bledu vstevši prevoz s kolo dvora in nazaj je preračunano na 200 Din. Zanimanje za izlet je zelo veliko in se je že doslej prijavilo nad 200 udeležencev.

Sozaje prezidenta Masaryka ob smrti slikarja Črnčiča

Zagreb, 2. decembra. AA. Po ukazi predsednika češkoslovaške republike g. Masaryka je izrazil češkoslovaški generalni konzul v Zagrebu inž. Pukl predsedniku jugoslovske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu dr. Gavru Manojloviću sozaje predsednika češkoslovaške republike Masaryka o priliki smrti akademika slikarja Črnčiča.

Iz železniške službe

Beograd, 2. decembra AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za promet, v soglasju s predsednikom ministrskega sveta je upokojen Zarko Stupić, administrativni pomočnik generalnega direktorja državnih železnic.

Konec zanimive pravde v Zagrebu

Zagreb, 2. decembra. n. Danes je bila zaključena pred tukajšnjim kazenskim oddelkom okrožnega sodišča pravda mestnega senatorja dr. Benkovića, predsednika bivšega Saveza hrvatskih pevskih društev soper dr. Ivana Pernarja, bivšega narodnega poslanca. Dr. Benković je namreč tožil dr. Pernarja zaradi žaljenja na Hrvatskijski skupščini Saveza pevskih društev. Pernar je bil danes obsojen na mesec dni zapora in 600 Din denarne kazni pogodbno, dočim je bil od drugega dela obtožbe oproščen.

Zabranjena krška italijanskega fašističnega režima na Madžarskem

Dunaj, 2. decembra M. »Arbeiter Zeitung« poroča iz Budimpešte, da je madžarska vlada zabranila listom vsako kritiko italijanske politike in Mussolinijevoga delovanja. Prepovedane so tudi vse knjige in brošure, ki kakorkoli kritizirajo fašistični režim.

Krvav obračun v kmetski hiši

Maribor, 2. decembra.

Pred senatom petorice se je vršila danes razprava o krvavi tragediji, ki je bila izvršena 1. avgusta v Grajskaku pri Ptujju in katere žrtev je postal posestnik Fran Lesjak. Našli so ga namreč v njegovi sobi mrtvega s popolnoma razbito lobanjo. Nesrečni pohlep po prevzemno posestvu, ki je razbil že toliko zakonskih zvez in povzročil toliko gorja, pa je tvoril zopet ozadje stranskega dejanja.

Posestnik Karel in Barbara Rojko sta spomladi leta 1929. ob priliki poroke svoje hčerke Marjete s Franom Lesjakom izročila svoje posestvo v Grajskaku zetju, pridržala pa sta si dosmrtno gospodarstvo. Od tega dne v Rojkovi hiši ni bilo več mirnega sožitja. Ker je Rojko zaradi nesrečnega razmerja z zetom vedno odlagal v vknjižbo lastninske pravice, je postalo razmerje med zakoncem Lesjak od dne do dne slabše. Pretepi in prepri, grožnje s pobojem so bile na dnevnem redu in Lesjak je začel sovražno nastopati proti staršem svoje žene, ki je ponovno pobegnila od njega. V takih primerih je postal Lesjak še posebej besen in dolžil je starše, da skrivajo ženo.

Tako je bilo tudi usodnega dne, ko je njegova žena zopet enkrat pobegnila z doma. Med Lesjakom, njegovim tastom in tašo je prišlo zvečer do ostrega prepira in prerekanja. Kako se je potem prav za prav odigrala tragedija, menda ne bo nikoli poznano. Priče dogodka, ki se je odigral za zaprtimi vrati, sta bila namreč samo zakonca Rojko in pa Lesjak. Lesjak je dobil več udarcev s samokresom ter udarec v motiko na zatilnik ter je bil takoj mrtav. Njegov tast Karel in taša Barbara sta bila takoj aretirana in je Rojko svoje dejanje tudi priznal s pripombo, da je ravnal v silobranu, češ, da ga je Lesjak napadel s samokresom. Rojkova žena je zanikala vsako krivdo, zlasti da bi ona zapahnila vrata pred dogodkom in da je Lesjaka držala, da se ni mogel braniti.

Senatu je predsedoval okrožni sodnik dr. Lenard, državno tožilstvo je zastopal dr. Zorjan, obtožnica pa je zagovarjal odvetnik dr. Reisman. Takom dopolnjevanja in popolnjevanja je bilo zaslišanih mnogo prič, ki so za Karla Rojka izpovedale razmeroma ugodno. Karel in Barbara Rojko sta tudi na današnji razpravi vztrajala pri svoji prvotni obrambi. Obravnava je trajala do osmih zvečer in je bil Karel Rojko obsojen na deset let robije, njegova žena Barbara pa na štiri leta strogega zapora. Obtožnica sodbe še nista sprejela, temveč sta si pridržala tridnevni rok za premislek.

Ciganski lov za ubijalcem

Ciganska bitka, ki se je odigrala preteklo soboto zvečer na Kamnem vrhu pri Novem mestu, je zahtevala, kakor smo že poročali, dve človeški žrtvi. Hudo ranjeni cigan Miha Brajdič je v novomeški bolnici v soboto ponoči podlegel poškodbam. Druga žrtev, Jože Brajdič, se bori s smrtjo in zdravniki imajo malo upanja, da bi ga okrevanili pri življenju. Povzročitelj prepira Jože Brajdič II. je po krvavi zločinu pobegnil.

Pristaži ubitga Brajdiča pa so sklenili, da ga poiščejo in izroče roki pravice. Pozno v noč se je odpravilo 6 mož na lov za zločincem. Pravilno so domnevali, da se je zlikovec skril v sosednjem ciganskem taboru, v katerem tabori druga ciganska rodbina Brajdičev. Podali so se proti Kačjemu vrhu, kjer so res opazili sredi ciganske družbe zasledovanega ubijalca. Tino so se splazili do taborišča. Ko so bili oddaljeni le še nekaj korakov, so zasledovalci naglo naskočili zločinca, ga pograbil za roke in noge ter ga hoteli odvesti.

Ostali cigani pa so se zavzeli za tovariša in zopet se je vnela krvava ciganska bitka, v kateri so igrali noži, sekire in puške glavno vlogo. Na bojišču je obležal s prestreljeno nogo drugi Jože Brajdič, katerega so tovariši proti jutru v samokolnici pripeljali v novomeško bolnišnico. Napadalci se sami niso javili orožništvu, ki vodi nadaljnjo preiskavo.

Uvoz svinj iz Jugoslavije v Grčijo

Beograd, 2. decembra AA. Kraljevsko poslanstvo v Atenah je obvestilo po zunanjem ministrstvu ministrstvo za kmetijstvo, da je grška vlada dovolila uvoz svinj iz naše države v klavnice v Solunu, Pireju in Atenah.

Hmeljski trg

Zatec, 2. decembra h. Tendence mirna, živahno nakupovanje na deželi, cene neizpremenjene 350 do 500 Kc.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, nestalno, zmerno hladno. Situacija večerajšnja dne: nizke pritisk nad oceanom in nad severnim delom kontinenta. Barometrične depresije nad Severno Evropo in nad srednjim kontinentom. Visoki pritisk nad Balkanom, nad Alpami in centralno vzhodno Evropo. Pritisk je v splošnem padel za 0,5 do 1 mm, največ na jugu. Temperature so porastle v južnem Primorju in v južnih centralnih krajih za 2 do 3 stopinj. Nebo je bilo v Primorju pretežno poloblačno, na severu popolnoma oblačno, na Hrvatskem in Sloveniji pa megleno. Morje je bilo v južnem Primorju valovito, v gornjem mirno.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Menjajoče se oblačno, temperatura okoli ničle, vzhodni vetrovi.

Žrebanje v drž. raz. loteriji

Zadnji (milijonski) razred

Za event. tiskovne napake ne prevzamemo odgovornosti.

Dne 30. novembra so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

Din 30.000 št. 4.134.

Din 4.000 št. 3.342, 24.389, 63.809, 79.156, 80.029, 91.166, 97.134, 99.019.

Din 2.000 št. 2.749, 4.093, 9.239, 21.048, 23.072, 24.006, 26.420, 34.773,

36.249, 36.550, 36.835, 38.263, 40.427, 40.689, 41.278, 48.277, 48.314,

51.373, 52.383, 53.451, 53.569, 56.168, 56.413, 58.017, 65.817, 67.572, 69.214,

73.171, 74.399, 79.396, 79.542, 81.557, 85.513, 85.577, 87.683, 88.372, 88.900.

Izžrebane dobitke pričnemo izplačevati dne 15. decembra.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19